

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 1A
2513 AA Den Haag
2513 AA1XA

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Parnassusplein 5
T 070 333 44 44
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
2021-0000107775

Datum 08-07-2021
Betreft Kamervragen van de leden Van Kent (SP) en Peters,
alsmede Ceder (CU)

Hierbij zend ik u, mede namens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, respectievelijk de antwoorden op de Kamervragen van de leden Van Kent (SP) en Peters (CDA) alsmede de antwoorden op de Kamervragen van het lid Ceder (CU), beiden naar aanleiding van het bericht 'Rijk belemmert gemeenten in armoedebeleid'.

De Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

W. Koolmees

2021Z10920

(ingezonden 16 juni 2021)

Vragen van de leden Van Kent (SP) en Peters (CDA) aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over het bericht 'Rijk belemmert gemeenten in armoedebelaid'

Directie Participatie & Decentrale Voorzieningen
Afdeling Generieke
Participatievoorzieningen

Datum
29 juni 2021

Onze referentie
2021-0000107775

1.
Vindt u het aan te raden voor mensen met een laag inkomen om een spaarpotje op te bouwen als financiële buffer?

Antwoord:
Ja.

2.
Hoeveel financiële buffer raadt u minima aan, voor alleenstaanden danwel samenwonenden?

Antwoord
Een algemene norm is op dit vlak niet te stellen. De hoogte van een buffer is afhankelijk van iemands financiële risico's in samenhang bezien met zijn financiële mogelijkheden.

3.
Richt u uw beleid erop in om mensen aan te moedigen die betreffende financiële buffer aan te houden?

Antwoord
Het kabinet wil voorkomen dat mensen in de schulden komen en dat indien sprake is van problematische schulden zij geholpen worden om er weer zo spoedig mogelijk uit te komen. Uw Kamer is hierover geïnformeerd op 11 maart jl.¹

Een mogelijke wijze waarop het aanhouden van een financiële buffer kan worden gestimuleerd is door in een regeling te bepalen dat iemand om in aanmerking te komen voor de regeling een deel van zijn tegoeden (zijn vermogen) niet hoeft aan te spreken. Verschillende regelingen (de Participatiewet, de Toeslagen, de Regeling rond kwijtschelding van belastingen) kennen zo'n eigen vermogensnormen. Die normen zijn afgestemd op het doel van de desbetreffende regelgeving. Bij de bepaling van die norm worden verschillende belangen meegenomen. Een daarvan is de wenselijkheid dat de betrokkene wordt gestimuleerd een financiële buffer aan te houden. Andere belangen die kunnen spelen zijn het voorkomen van een armoedeval (werk moet lonen) en een evenredige verdeling van de belastingdruk.

4.
Bij welk bedrag aan financiële buffer krijgen alleenstaanden dan wel samenwonenden geen vrijstelling meer van lokale belastingen? Op welke manier zorgt u ervoor dat informatie over de hoogte hiervan makkelijk vindbaar is?

Antwoord:
De normbedragen die gemeenten en waterschappen hanteren bij de geautomatiseerde kwijtscheldingstoets voor burgers is € 1.675 voor een alleenstaande en € 2.200 voor samenwonenden.² De exacte vermogensnorm (binnen een beperkte marge) hangt af van de keuzes van de lokale overheden, zoals het hanteren van 90% of 100% van de bijstandsnorm als kosten van bestaan.

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/03/11/kamerbrief-tand-van-zaken-armoede-en-schuldenaanpak>

² <https://vng.nl/sites/default/files/2021-03/20210211-normbedragen-kwijtschelding-maart-2021-tot-en-met-augustus-2021-def.pdf>

Die informatie is te vinden op de websites van de individuele gemeenten. Er is geen landelijk overzicht beschikbaar, omdat er binnen een beperkte marge beleidsvrijheid is bij gemeenten en waterschappen. Daarnaast heeft het NIBUD de website "bereken uw recht"³ waarop burgers eenvoudig kunnen nagaan op welke verschillende tegemoetkomingen ze recht hebben. Voor de aangesloten gemeenten op deze website kan de burger hier tevens nagaan of hij recht heeft op kwijtschelding van de lokale heffingen.

Directie Participatie & Decentrale Voorzieningen
Afdeling Generieke Participatievoorzieningen

Datum
29 juni 2021

Onze referentie
2021-0000107775

5.
Wat is uw reactie op het Centraal Planbureau (CPB)-rapport 'Sturen naar vermogen; de vermogensopbouw gezien vanuit de levensloop' en de kritiek daarop in het artikel?

Antwoord:

Het vraagstuk is complexer dan de beschouwing van het CPB. Zoals in de mede namens mij verzonden brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 21 juni 2021⁴ beschreven, zijn er veel elementen die hierbij een rol spelen, zoals de aard van de regeling, het principe dat werken moet lonen en de effecten op de belastingdruk voor andere belastingplichtigen. Vanwege die complexiteit en zijn demissionaire status laat het kabinet de besluitvorming hierover over aan een volgend kabinet.

6.
Wat is uw reactie op de oproep van de Oecumenische Janskerkgemeente aan gemeenten tot burgerlijke ongehoorzaamheid, door mensen met een hoger spaarpotje dan de norm wel kwijtschelding van gemeentelijke belasting te geven?

Antwoord:

Het kabinet verwacht dat gemeenten zich aan de wet houden. Een verhoging van de vermogensnorm heeft niet alleen een effect op de financiële buffer van degenen die voor kwijtschelding in aanmerking komen, maar ook effect op de vraag of aan het werk gaan al dan niet lonend is (risico van de armoedeval) en de belastingdruk voor andere belastingplichtigen. Dit strookt niet met het karakter van de kwijtscheldingsregeling. Het is niet aan gemeenten om zelfstandig deze aspecten te wegen en te bepalen welke wetten en regels voor hun wel of niet gelden.

7.
Wat is de juridische positie van een dergelijke gemeente in deze? Wilt u de genoemde, niet geëffectueerde wet uit 2010 betrekken in uw juridische beschouwing?

Antwoord:

Niet alleen burgers en bedrijven, maar ook overheden, zoals gemeenten dienen zich aan de wet te houden. Zoals beschreven in mijn reactie op een verslag van een schriftelijk overleg⁵ is het een bewuste keuze geweest van het toenmalige kabinet om na inwerkingtreding van de door u bedoelde wet⁶ niet de vermogensnorm te verhogen in de nadere regels, vanwege het effect op de armoedeval. Dit is door toenmalige minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties uitgelegd in de brief van 2 maart 2012⁷.

8.

³ <https://berekenuwrecht.nibud.nl/>

⁴ TK 2020-2021, 24 515, nr. 605

⁵ TK 2020-2021, 32 315, nr. 15

⁶ Wet tot wijziging van de Gemeentewet, de Provinciewet en de Waterschapswet in verband met de verruiming van de bevoegdheid van de raad, provinciale staten en het algemeen bestuur om kwijtschelding van belastingen te verlenen in werking getreden (Stb. 2011, 309)

⁷ TK 2011-2012, 32 315, nr. 10

Welke mogelijkheden heeft u om het normbedrag voor vermogen bij kwijschelding gemeentelijke belasting aan te passen?

Antwoord:

Op basis van artikel 255 van de Gemeentewet kan het kabinet afwijkende regels maken voor de wijze waarop de gemeenteraad het vermogen in aanmerking neemt, waardoor er in ruimere mate kwijschelding kan worden verleend.

9.

Bent u bereid om het normbedrag voor vermogen substantieel te verhogen, bijvoorbeeld door het gelijk te trekken met de normbedragen hiervoor in de bijstand?

Antwoord:

Het kabinet heeft de breed aangenomen motie op dit vlak nog niet uitgevoerd, omdat het huidige demissionaire kabinet het niet opportuun acht om hier nu over te beslissen, gezien de vele elementen die een rol spelen, zoals de aard van de regeling, het principe dat werken moet lonen en de effecten op de belastingdruk voor andere belastingplichtigen.

Zoals aangegeven in de mede namens mij door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan u aangeboden brief van 21 juni 2021⁸ is bijstand in de eerste plaats bedoeld als een vangnet om in het basale levensonderhoud te kunnen voorzien. Lokale belastingen worden door eenieder betaald voor het gebruik of het profijt hebben van overheidsvoorzieningen. Gelijktelling van de vermogensnormen is daarom niet direct logisch. Bovendien zijn de huidige vermogensnormen voor kwijschelding en bijstand op verschillende uitgangspunten gebaseerd. Dat maakt het ingewikkeld om de vermogensnormen dichter bij elkaar te brengen. Verder geldt in meer algemene zin dat:

- a. een stijging van het aantal kwijscheldingen negatieve gevolgen heeft voor de belastingdruk voor de groep die niet voor kwijschelding in aanmerking komt; en
- b. kwijschelding een armoedeval in zich herbergt. Neemt het inkomen toe dan vervalt immers het recht op kwijschelding, waardoor de inkomstenstijging deels te niet wordt gedaan. Door de vermogensnormen te verhogen neemt het aantal personen dat in aanmerking komt voor kwijschelding toe, waardoor dus ook het bovengeschetste risico op een armoedeval toeneemt. Werken wordt dan minder lonend. Dit is onwenselijk.

1) Trouw, 14 juni 2021, 'Laat ook mensen in de bijstand een buffer kunnen opbouwen om schulden te voorkomen' (Laat ook mensen in de bijstand een buffer kunnen opbouwen om schulden te voorkomen | Trouw)

**Directie Participatie &
Decentrale Voorzieningen**
Afdeling Generieke
Participatievoorzieningen

Datum
29 juni 2021

Onze referentie
2021-0000107775

⁸ TK 2020-2021, 24 515, nr. 605.